

Jankovics Marcell: Az ember tragédiája az utolsó munkám

Politikától a csodaszarvasig

Jankovics Marcell rajzfilmrendező, a János vitéz, a Fehérlófia, A csodaszarvas, vagy a Gusztáv alkotója legkedvesebb elfoglaltságáról, a rajzfilmkészítésről beszélt nemrégiben Szegeden, lapunknak adott interjújában.

– Művelődéstörténész, rajzfilmkészítő, tanár, filmrendező, könyvillusztrátor. Melyik titulus „biggyeszti” legszívesebben a neve mögé?

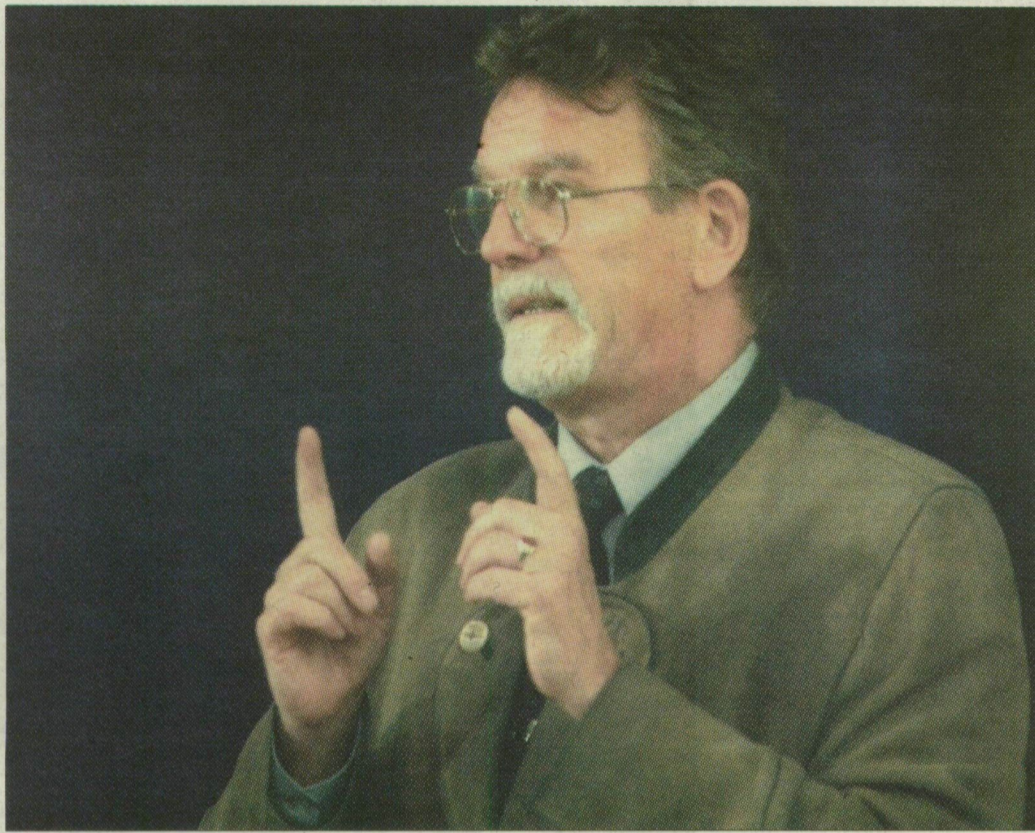
– Egyiket sem. Én Jankovics Marcell szeretek lenni. Tudom, ez hiúsági kérdés, mert azt jelenti, olyan ismert vagyok, vagy legalábbis szeretnék lenni, hogy a nevem alapján mindenki tudja, ki vagyok. Másrészt azt is jelenti, hogy nem tudok súlyozni az egyes tennivalók között.

– Kellene súlyozni közöttük?

– Legalábbis lehetne. Az, hogy nem maradtam csak rajzfilmrendező, annak az 1978-ban megkapott Kossuth-díj az oka. Akkor ugyanis megfagyott körülöttem a levegő, nem kaptam új lehetőségeket, mondván, már mindent elértem. Még sikerült a Fehérlófiát valahogy átverekednem a különböző akadályokon, de utána teljes csend következett. Ekkor kezdtem el többek között könyveket is illusztrálni. Az évek alatt aztán a tevékenységek „utolérték” egymást, és egyformán fontosak lettek számomra.

– Most meg önként akar elhallgatni, hiszen valahol azt olvastam, hogy az ember tragédiája rajzfilmváltozata az utolsó munkája.

– Annak a vége még nagyon messze van, lehet, hogy hamarabb fejezem be az életemet, mint a tragédiát. A rajzfilm nagyon fárasztó dolog. Jelenleg a bizánci színnél tartok. Egy jelenethez számtalan figuraterv, beállítási rajz szükséges. Ez körülbelül egy jó fél év munka, ha nem több, s akkor még nincs a film-

„Én Jankovics Marcell szeretek lenni.”

Fotó: Miskolczi Róbert

nek háttere, nem mozognak a szereplők. Ráadásul a gyártás során állandóan jelen vagyok, jelen kell lennem. Sokan dolgoznak együtt, és a rajzfilm szempontjából ez néha zavaró. Nem egyszer előfordul, hogy nem az jön ki a munkatársaim keze alól, amit szeretnék. Például ha egy szembenézeti ember elfordul, és változik a karaktere, azt nagyon rosszul tolerálom. Ebből a szempontból nehéz ember vagyok.

– Nem bánja, hogy előző munkája, A csodaszarvas egy kicsit áldozata lett az országban tapasztalható politikai acsarkodásnak?

– A filmet a Budapest Film forgalmazza, 29 millió forintot kapott erre az egy rajzfilmre. Ők föl vállalták még a videokazetta

és a DVD gyártását is. Érdekes módon a választások után már nem volt nekik annyira fontos A csodaszarvas. Egy darabig „bombáztam” őket, mert kazettán és DVD-n nem lehet kapni a filmet. Ez jobban zavart, mint az, hogy csak valamivel több mint 50 ezren nézték meg a moziban. Ez akkor valahol érthető is volt. Egyébként mindhárom nagy rajzfilmem elvérzett valahol. A János vitéz a külföldi forgalmazástól esett el, az amerikaiak egy ügyes húzással kivonták a forgalomból, mert megvették a világjogot. Nyugaton ezért nem látták, a Szovjetunió meg nacionalista filmnek tartotta, ott azért nem mutatták be. A Fehérlófia meg itthon bukott meg. Október 22-én volt a bemutató, több ki-

derült rosszkor, mert Dargay Attila Vukja december 5-étől lehetetlen volt a moziműsorral. Ezért volt viszonylag kevés, mintegy 400 ezer nézője.

– S Gusztáv hogyan született?

– Amikor Gusztávot csináltam, még nem igazán tudtam, mit akarok az élettől. Gusztáv úgy keletkezett, hogy Nepp Józsefnek volt egy sorozata, ami az emberi gyengeséget dolgozta föl. Kiírtak egy pályázatot, amelyen az én figurám győzött. A nevet meg a telefonkönyv böködéssel találtuk meg. S mivel már olyan régen készült, hogy azóta elfelejtettem a saját poénjaimat, ezért röhgök az egyes epizódokon, ha újra látom valamelyik csatornán.

GARAI SZAKÁCS LÁSZLÓ

Szegedi magatartáskutató új kötete

A legfontosabb problémáinkról szól

Az Akadémiai Kiadó gondozásában jelent meg a szegedi orvos-szociológus, magatartáskutató, Pikó Bettina új kötete Kultúra, társadalom és lélektan címmel, amely olyan jelenségeket vizsgál, mint a fogyasztói társadalom, az elidegenedés és a globalizáció.

MUNKATÁRSUNKTÓL

„Pikó Bettina írása izgalmas, sajátos, mondhatni, egyedülálló. A modern társadalom legfontosabb emberi problémáiról van benne szó” – írja Buda Béla, a kötet lektora. Pikó Bettina új könyve lényegében kalandozás az egyén és a társadalom viszonyrendszerében, azaz sajátos társadalomlélektani elemzés korunk legfontosabb jelenségeiről. Kiindulópontja természetesen nem lehet más, mint a fogyasztás ethoszával fémjelzett posztmodern kor társadalomlélektana. Ha pedig a fogyasztásról van szó, elkerülhetetlenül felmerül a másik korjelző folyamat, a globalizáció is. A modern ember társadalomlélektanát csak akkor érthetjük meg igazán, ha a kultúra és lélektan összefüggéseit egy globalizáló világba helyezzük.

A kötet fejezetei korunk sajátos jelenségeinek társadalomlélektani értelmezését tárják fel.

Az elidegenedés tipikus modernizációs probléma, amely a posztmodern korban vált jellemző életérzéssé. A tradicionális közösségek felbomlásával elterjedtek a modern társadalmi valóság kortünetei, mint például az atomizált társadalmi lét, a szingli életmód vagy a „workalcoholism” jelensége. A tudomány fejlődésével a modern korban fokozatosan bekövetkezett a vallás „varázstanodása”, amelynek hatására nemcsak az ember Istenhez való viszonya formálódott át, hanem az eszményképek szerepe is. Megjelent a tömegember típusa, amely korunk hősvé vált. Ez az életérzés az amerikai életformával teljesedett ki, ezért külön fejezet ismerteti meg az olvasót az „American way of life” társadalomlélektanával.

A mentális zavarok társadalomlélektani hátterét is feltárja a kötet, valamint a modernizáció sajátos „termékét”, a diktatorikus magatartásformák térhódítását is vizsgálja. A bibói „eltorzult magyar alkatt”, a zsákutacs történelmi fejlődése elemzése történelmi perspektívából szemléli a társadalmi valóság hatásait az egyén mindennapi életére és lelki folyamataira. Pikó Bettina kötete a Bálint Sándor könyvesboltban kapható.

A Tilos miatt tiltakozik a Fidesz médiaszekciója

A Fidesz-Magyar Polgári Szövetség Kulturális Tagozatának Média szekciója panasszal fordult az Országos Rádió és Televízió Testülethez (ORTT) a Tilos rádió december 24-én, szentesten sugárzott műsora miatt. A Média szekció műsorfigyelői megállapították, hogy a Tilos rádió esti műsorában a beszélgető műsorvezetők nagy lelkesedéssel használtak ocsmány kifejezéseket, egyikük egyenesen a keresztények kiirtását fogalmazta meg célként. A médiaszekció beadványában arra kéri az ORTT-t, hogy a Tilos rádióval megkötött műsorszolgáltatási szerződést azonnali hatállyal mondja fel. A testületnek precedens értékű döntést kell hoznia – fogalmaz a beadvány.

A magántulajdonos kezében a döntés joga

A Szeged TV története: csődből csődbe jutottak

Folytatás az 1. oldalról

Szemenyei Sarolta, aki már nem ügyvezetője a tévének, szeptember végén feljelentést tesz ismeretlen tettes ellen az SZTV Kft. felelőtlen gazdálkodása miatt.

2002. november: Molnár Csabát, a polgármesteri hivatal volt sajtóreferensét nevezik ki az SZTV Kft. ügyvezető igazgatójának.

2002. december: Szemenyei Sarolta elmaradt bérleti díj kifizetése címén felszámolási eljárást indít az SZTV Kft. ellen. A tévé, amely különböző eszközöket bérel az ifjúsági háztól, mintegy 6 millióval tartozik a városi közművelődési intézménynek.

2003. január: A Szeged Televízió negyven műsorkészítője felüggeszti a munkát. Botka László polgármester felszólítja a Partiscum Kft.-t mint többségi tulajdonost, működőn közre, hogy a televízió újra 100 százalékban a város tulajdonába kerüljön. Pav-

lovits Miklós, a Telin TV vezetője felajánlja az önkormányzatnak a Telin eszközparkját és stúdióját. Az önkormányzat, lévén, hogy a tévé ellen már folyik a felszámolási eljárás, nem utalja át a havi hatmillió forintos támogatási összeget. A rendőrség lefoglalja az SZTV Kft. könyvelési iratait. Ugyanezért a Démász Rt. közel 400 ezer forintos tartozás miatt kikapcsolja az áramszolgáltatást a tévénél. Január végén az SZTV Kft. kártérítési pert indít az önkormányzat ellen azzal az indokkal, hogy az szerződésességet követett el.

2003. február: A város vezetői tárgyalásba kezdenek az SZTV Kft. megvásárlásáról a Partiscum Kft. többségi magántulajdonosával. Már csak aláírásra vár a szerződés, amely szerint az önkormányzat 18 millió forintot fizet a Profond Rt.-nek a Szeged Televízióban lévő üzletrészéért, amikor a Profondnál tulajdonosváltás történik. Az Rt. új elnök-vezér-

igazgatója, Petykó Zoltán bejelenti: nem adja el tulajdonrészét. Petykó kinevezi az SZTV Kft. ügyvezető igazgatójának Gajdics Ottót. A város megszünteti szerződéses kapcsolatát a Szeged Televízióval, annál is inkább, mert a tévé nem tesz eleget a megállapodás szerinti kötelezettségének. A közgyűlés jóváhagyásával, Csala Gabriella vezetésével, 23 millió forintos törzstőkével, évi 56 millió forintos működési támogatással létrehozzák a száz százalékban önkormányzati tulajdonú Városi Televízió Szeged Kht.-t. Egy hónapos (január 21. és február 19.) szünet után újra sugároz a Szeged Televízió.

2003. április: Gajdics az egykori szocialista országgyűlési képviselővel, Csintalan Sándorral tárgyal. Elterjed a hír, hogy Csintalan az SZTV munkatársa lesz. Az ORTT azonnali hatállyal felmondja a Szeged Televízió műsorszolgáltatási szerződését, mert 14 napot meghaladóan szüneteltette műsorát. Az SZTV Kft. bíróságon fellebbez a döntés ellen és tovább sugározza műsorát. A Telin TV csatornáján elindul a Csala Gabriella vezette VTV Szeged híradója. Az SZTV Kft. négyesmillió adó tartozása miatt megjelennek a végrehajtók a Szeged TV-nél, és foglalási jegyzőkönyvet vesznek fel. A rendőrség nyomozást indít az SZTV Kft. ellen, mert a gyanú szerint a cégnél milliókat fizettek ki nem létező cégeknek fiktív számlákra.

2003. augusztus: Petykó Zol-

A műsorkészítőknek több millió forinttal tartozik a Szeged TV-t működtető cég. (Képünk illusztráció.)

Fotó: Karnok Csaba

tán eladja a Profond Rt. részvényeit. Míg a Partiscum Kft.-ben lévő Profond-tulajdonrésze elővásárlási joga volt a városnak, a

cég részvényeire nem. Gajdics lemond, Arató visszatér a Szeged Televízió élére. A Szeged Televízió április óta nem fizet bérleti

SZÁZALÉKOK, SZAVAZATOK

A Szeged Televízió Kft.-nek 50 százalékban a Partiscum Kft., 50 százalékban pedig a teljes egészében városi tulajdonú Szegedi Ifjúsági Ház a tulajdonosa. A Partiscum Kft.-nek 49 százalékban az önkormányzat, 51 százalékban pedig a Profond Rt. a tulajdonosa. A Szeged Televízió Kft. közgyűlésében a szavazatok többsége (75 százalék), így a döntés joga a magántulajdonos Profond Rt.-é.

díjat a városnak a stúdió és szerkesztőségi helyiségek után. Tartozása eléri a 3 millió forintot.

2003. október: A rendőrség illegálisan használt szoftvereket foglal le a Szeged Televízióban. Szerzői és szomszédos jogok megsértése bűncselekmény alapos gyanúja miatt büntetőeljárást indítanak az ügyben.

2003. december: Az SZTV Kft. fizetéseképtelenné válik. A tévé csak képűságot sugároz. Arató lemond ügyvezető igazgatói posztjáról. A műsorkészítőknek több millió forinttal tartozik a tévét működtető cég. A magántulajdonos, akinek kilétét továbbra is homály fedi, ígéri, hogy rendezi adósságát.

A DÉLMAGYARORSZÁG ÉS A WEBRÁDIÓ ALAPJÁN AZ ÖSZSZEÁLLÍTÁST KÉSZÍTETTE: SZABÓ C. SZILÁRD

POLITIKUSOK VÉLEMÉNYE

Botka László polgármester szomorúnak tartja azt, ami a Szeged Televízióval történt, történik. A szocialista politikus úgy véli: mindez azoknak a felelőssége, büne, akik kitalálták ezt a lehetetlen konstrukciót és privatizálták a tévét, amely már a tavaly őszi önkormányzati választások előtt fizetéseképtelenné vált. Botka újfent kijelentette: a város nem támogat magáncéget közpénzből.

Dobó László, a Fidesz szegedi közgyűlési frakciójának vezetője reméli, hogy a Szeged TV-nél meg tudják oldani a problémákat. Az ellenzéki politikus ugyanakkor kérdésre válaszolva megjegyezte: ő is nagyon kíváncsi arra, hogy ki a magántulajdonos.